



Terecht of niet

Grote onderwijseenheid

■ **Ton Lamers**

mr. dr. A.H. Lamers is als docent onderwijsrecht verbonden aan de Open Universiteit.

E-mail: lamers@musiconomie.nl

Inleiding

Deze vijftigste onderwijsrechtelijke annotatie in Examens handelt over een zaak waarbij een bepaalde onderwijseenheid van 30 ECTS wordt aangeboden die bestaat uit verschillende opdrachten en toetsen. Deze verschillende onderdelen mogen éénmaal worden herkanst en onder bepaalde omstandigheden kan de examencommissie een extra derde kans toewijzen. Studenten mogen pas aan met het volgende semester starten als zij lopende semester geheel hebben gehaald. Met dit soort cumulatief strenge eisen is het natuurlijk wachten op problemen zoals hierna zal blijken. Afdeling Rechtspraak Raad van State, 18 februari 2026, ECLI:NL:RVS:2026:853

Grote onderwijseenheden

Alvorens de zaak inhoudelijk te bespreken dient te worden opgemerkt dat het inrichten van het curriculum met grote onderwijseenheden van bijvoorbeeld in deze zaak 30 ECTS, die ook nog eens geheel moeten zijn behaald om te kunnen verder studeren, om bijzondere waarborgen vraagt. Een student loopt dan immers het risico dat indien hij/zij faalt op een klein onderdeel maar liefst 30 ECTS worden

misgelopen. In zo'n geval moeten de bouwers van het curriculum wel goed kunnen uitleggen wat het verband tussen de verschillende onderdelen in die grote onderwijseenheid is dat rechtvaardigt dat niet kan worden verder gestudeerd als niet de gehele onderwijseenheid is behaald. Dat wringt des te meer als het 'struikelvak' slechts 10% van het cijfer van de gehele onderwijseenheid uitmaakt.

De zaak

In deze zaak heeft een student in het geval van een grote onderwijseenheid zoals hiervoor beschreven, een klein onderdeel niet behaald en ook de herkansing mocht niet baten. De student vraagt een extra derde kans aan bij de examencommissie welke wordt afgewezen omdat de student niet aan de aanwezigheids- en inspanningsverplichtingen heeft voldaan. Het ingeleverde werk is daarom niet beoordeeld (niet ontvankelijk). In beroep laat het College van Beroep (CBE) voor de Examens het besluit van de examencommissie in stand. Appellant voert in hoger beroep bij de Raad van State de volgende argumenten aan:

1. Het CBE heeft onvoldoende rekening gehouden met de persoonlijke omstan-

digheden van de student die te maken heeft gehad met een seksueel geweldsincident, huisuitzetting, rouw en financiële problemen.

2. De gevolgen van het besluit van de examencommissie staan niet in verhouding tot de problemen die de student treffen (evenredigheidsbeginsel). Zo loopt de student studievertraging op waardoor er langer collegegeld moet worden betaald hetgeen de student zich niet kan veroorloven.

De Afdeling Rechtspraak van de Raad van State (de Afdeling) overweegt vervolgens:

1. Dat de student niet aan de aanwezigheids- en inspanningsverplichtingen heeft voldaan;
2. Dat de student gedurende het studiejaar bij de studieadviseur heeft aangegeven dat er sprake was van meerdere persoonlijke omstandigheden die de voortgang van de studie en de aanwezigheid negatief heeft beïnvloed;
3. Dat het CBE de persoonlijke omstandigheden niet voldoende heeft meegewogen;
4. Dat het studieonderdeel slechts voor 10% van de gehele onderwijseenheid meetelt waarmee het niet behalen van dit kleine onderdeel tot gevolg heeft dat de student niet verder kan studeren;
5. Dat alle andere onderdelen wel zijn behaald;

Het CBE voert aan dat de student schriftelijk is gewaarschuwd voor de gevolgen van het onvoldoende aanwezig zijn, maar levert daarvan

zowel in het verweerschrift als ter zitting geen bewijs.

Op grond van het voorgaande is de Afdeling van mening dat de Examencommissie en CBE voorbij zijn gegaan aan de bijzondere omstandigheden van de student. Dat wringt in deze zaak des te meer nu het systeem van studiepuntoekenning in buitengewoon grote eenheden rigide is. Bovendien veroorzaakt een klein onderdeel van 10% van de onderwijseenheid nu dat de student niet verder mag studeren. Verder overweegt de Afdeling dat nu een bindend afwijzen studieadvies dreigt omdat het een eerstejaars onderwijseenheid betreft. Deze grote gevolgen staan niet in verhouding met het falen van de student op een klein onderdeel en dus slaagt het beroep op het evenredigheidsbeginsel.

Terecht of niet?

Waar ondergetekende niet zelden streng in de leer is als het gaat om de eigen verantwoordelijkheden van de student is dat in dit geval anders. De student heeft alles gedaan wat verwacht kon worden. Vooral het tijdig melden van de bijzondere omstandigheden bij de studieadviseur is cruciaal. Als een student om hulp vraagt moet de opleiding die zo strenge eisen stelt, daarop acteren en daarvan blijkt in deze zaak niets. Als de gevolgen van een formele misser direct fataal kunnen zijn, de student heeft alleen een paar lessen gemist waardoor het werk niet meer werd nagekeken, dan rust op de opleiding een zware zorgplicht en dienen bijzondere omstandigheden, die tijdig zijn gemeld, serieus te worden meegewogen. ■